
[2016-37-RE](#)

CAUSA 2016-37-RE

(Miquel Prats i d'altres c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 446-2016. Recurs d'empara

Aute del 16 de gener del 2017

BOPA núm. 6, del 25 de gener del 2017

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 20 d'octubre del 2016, per les representacions processals respectives dels Srs. Joan Pau Miquel Prats, Mauricio Escribano Sánchez, Enrique Rafael Gracia Cerdà, Ignacio Cardiel Lavilla, Josep Elfa Farré, Isabel Camino Sarmiento Fuertes, Santiago de Rosselló Piera, Anna Maria Bermejo Camp, Juan Cejudo Peña, Luis Cesar Jayme Garcia Salcedo, Jaume Sansa Matamoros, Sergi Fernández Genes, Amaya de Santiago Bullich, Francesc Xavier Domingo Roige, Joana Reolid Castillo, Francisco Javier Filoso Fernandez, Luis Pablo Laplana Moraes, Xavier Mayol González, Amélie Andrée Monique Pérez, Josep Lluís Rivero Carrizo i Josep Antoni Rivero Carrizo, mitjançant el qual interposen un recurs d'empara contra els autes del 22 d'agost del 2016 i del 3 d'octubre del mateix any, dictats per la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en diverses de les seves manifestacions recollides a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demanen al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades "*havent-se d'investigar els fets denunciats i dels que té coneixement la Batlle Instructora*";

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 18 de novembre del 2016;

Vist que el magistrat, Sr. Isidre Molas Batllori, ha plantejat la seva inhibició en aquesta causa, la qual ha estat acceptada pel Ple del Tribunal;

Escollat l'informe de la magistrada ponent, Sra. Laurence Burgorgue-Larsen;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. Arran de la declaració del Sr. Higiní Cierco Noguera, president del Consell d'Administració de la Banca Privada d'Andorra (BPA), efectuada el 18 d'agost del 2016 en la causa 8000081/2015, en què exposa unes coaccions per part de personalitats del Govern d'Espanya i de la Policia Nacional Espanyola per aconseguir informació bancària de diversos polítics catalans, la batlle instructora de la causa, el 22 d'agost del 2016, va decretar el desglossament d'aquesta declaració, ja que va considerar que els fets exposats podrien ser constitutius d'un delictes de coaccions, el qual no estava relacionat amb la causa seguida contra la BPA per un presumpte delictes de blanqueig de diners.

1.2. Per tal com les representacions processals dels recurrents estimaven que els fets exposats en la declaració esmentada eren de gran rellevància per a aquesta causa i que no podien ser desglossats i instruïts en un procediment independent i, a més, considerant que es vulneraven diversos drets fonamentals, van presentar un incident de nul·litat d'actuacions contra l'aute esmentat del 22 d'agost del 2016.

1.3. El 3 d'octubre del 2016, la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia va dictar un aute mitjançant el qual desestimava aquest incident.

1.4. El 20 d'octubre del 2016, les representacions processals respectives dels recurrents van interposar un recurs d'empara contra els autes del 22 d'agost del 2016 i del 3 d'octubre del mateix any, dictats per la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en diverses de les seves manifestacions recollides a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació jurídica dels recurrents

En primer lloc, aquesta part considera que s'ha vulnerat el dret a una decisió fonamentada en Dret, ja que l'aute de desglossament impugnat no està fonamentat de manera suficient, sinó que tan sols fa una referència als articles 40 i 41 del Codi de procediment penal. No s'ha produït cap anàlisi dels fets que dugui a una o a una altra conclusió. No obstant això, la batlle instructora conclou en l'existència d'uns fets susceptibles de ser constitutius d'un delictes de coaccions, però, segons el seu parer, que no guarden relació amb el blanqueig de diners investigat en el marc de la BPA; ara bé, no exposa exactament aquests fets, ni per quin motiu no estan connectats amb la causa esmentada.

En l'aute que resol l'incident de nul·litat d'actuacions, la batlle considera que no es pot fonamentar allò que no existeix, si no hi ha relació, aquesta no es pot motivar. Aquesta part discrepa d'aquesta decisió, primer, perquè en altres ocasions la motivació ha estat extensa, i després, perquè segons el parer d'aquesta part, els fets desglossats podrien suposar la nul·litat de la *noticia criminis* d'aquesta causa, atès que el *Financial Crimes Enforcement Network* (FinCEN) del Departament del Tresor dels Estats Units hauria rebut una informació esbiaixada o, fins i tot, manipulada per part del Govern espanyol mitjançant els seus serveis de seguretat.

En segon lloc, la part recurrent al·lega la vulneració del seu dret a la defensa, perquè les defenses no han tingut coneixement dels motius fàctics que han donat lloc al desglossament i, per

consegüent, no han pogut exercir correctament la seva funció.

Aquesta part considera que la Batllia hagués hagut d'investigar els fets relatats en la declaració del Sr. Higiní Cierco Noguer, així com els fets de la querella interposada pel Sr. Luís Pablo Laplana Moraes contra el comandant de la Guardia Civil i la querella interposada pel Sr. Xavier Trias i Convergència Democràtica de Catalunya contra els Srs. Fernández Diaz i Daniel de Laso. Fets que no només podrien aclarir les circumstàncies i permetre arribar a la veritat material i real, sinó que també podrien tenir una influència directa en l'eventual nul·litat del cas BPA. Afegeix que aquesta funció correspon a la batlle instructora de la causa BPA i només després d'haver realitzat aquesta investigació podrà acordar la nul·litat o no del procediment i podrà remetre al torn les actuacions, ja que altrament només el Sr. Higiní Cierco Noguer seria part de la investigació, però els recurrents actuals, en no ser víctimes directes, no podrien beneficiar-se del fet que les actuacions denunciades podrien suposar la nul·litat de tot el procediment.

En tercer lloc, la part recurrent al·lega la vulneració del dret a un procés degut, perquè la batlle pel fet de no seguir les disposicions de l'article 47 del Codi de procediment penal no ha investigat si els fets adduïts podrien suposar la nul·litat del procediment.

De manera connexa, en darrer lloc, al·lega la vulneració del dret a un tribunal imparcial, ja que la manca d'investigació d'uns fets que serien favorables per a aquests recurrents i que podrien fonamentar la nul·litat de tot el procediment fa que la batlle remeti la causa a un altre batlle davant el qual els recurrents no serien part. Aquesta part afegeix que la batlle, en l'aute que resol l'incident de nul·litat d'actuacions, no ha motivat la desestimació d'aquest punt i, per tant, ha vulnerat novament el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

Si bé és cert que la batlle instructora exposa que en cas d'una al·legació de vulneració del dret a un tribunal imparcial hagués calgut instar el procediment de recusació establert a l'article 7 del Codi de procediment penal, aquesta part recorda que aquest procediment només està previst per uns fets objectius concrets, però això no vol pas dir que un batlle que no estigui inclòs en un d'aquests supòsits no sigui imparcial. La parcialitat de la batlle instructora es cospa a través dels seus actes que han impedit l'exercici dels drets de les defenses, dels quals el desglossament és exemple.

Per acabar, demanen al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades "*havent-se d'investigar els fets denunciats i dels que té coneixement la Batlle Instructora*". Demana igualment la suspensió de l'aute de desglossament impugnat, així com de l'aute que resol l'incident de nul·litat d'actuacions, ja que altrament es crearia un perjudici irreparable pels recurrents.

2.2. Argumentació jurídica de la Batllia

En l'aute del 22 d'agost del 2016, la batlle instructora es fonamenta en les disposicions dels articles 40 i 44 de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal quan desglossa del procediment seguit contra el presumpte delictes de blanqueig de diners o valors en el marc d'un establiment bancari els fets exposats en la declaració del Sr. Higiní Cierco Noguer, a fi que se li doni un nou torn, ja que els fets denunciats no són competència de la jurisdicció especialitzada.

En l'aute del 3 d'octubre del 2016 que resol l'incident de nul·litat d'actuacions, la batlle instructora considera que el procediment es troba en la fase final d'instrucció, que els fets objecte de la causa estan delimitats en l'aute de processament i que aquests se centren en un presumpte delictes de

blanqueig de diners comés en grup organitzat en el marc d'un establiment bancari pel Sr. Joan Pau Miquel Prats i per altres 24 processats durant els anys 2008 a 2011.

Els fets desglossats s'inicien amb la declaració del Sr. Higiní Cierco Noguer en la qual s'al·leguen unes presumptes coaccions que hauria patit ell i el Sr. Joan Pau Miquel Prats per part de membres de la Policia Nacional espanyola durant els anys 2014 i 2015 en relació amb els comptes de la família Pujol.

Hi ha una total manca de connexitat entre les dues causes, no només els fets constitutius de l'il·lícit penal són diferents, sinó que a més, no hi ha coincidència respecte dels imputats, ni dels perjudicats, únicament el Sr. Joan Pau Miquel Prats, un dels processats en aquesta causa, seria també perjudicat en l'altra, per tant, intervindria en diferent qualitat. Tampoc hi ha connexitat en el període temporal.

Afegeix que el batlle competent durà a terme la investigació pertinent.

Per aquests motius, desestima l'incident de nul·litat d'actuacions.

2.3. Argumentació jurídica del Ministeri Fiscal

De manera preliminar, el Ministeri Fiscal manifesta que les pretensions dels recurrents en empara no van ser al·legades davant la Batllia, per tant, no s'ha esgotat la via ordinària en defensa dels drets pretesament vulnerats, d'acord amb allò que disposa l'article 94 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

No obstant això, de manera subsidiària, recorda la naturalesa del recurs d'empara i destaca que en aquesta causa allò que es demana al Tribunal Constitucional és revisar la interpretació i l'aplicació del dret ordinari efectuades per la batlle instructora de la causa 8000081/2015 en el moment de decidir el desglossament d'uns fets, perquè, d'una banda, va considerar que aquests fets no guardaven relació ni connexió amb l'objecte de la seva investigació, ni amb la posició de les persones afectades per aquesta investigació, i, d'altra banda, perquè les possibles infraccions que podrien resultar no eren pròpies de la seva competència jurisdiccional per raó de matèria.

Per consegüent, el Ministeri Fiscal considera que les resolucions impugnades estan suficientment fonamentades en Dret, que les seves argumentacions i valoracions no es poden en absolut tatxar d'arbitràries i que les seves argumentacions i conclusions es fonamenten en la comuna opinió del conjunt dels juristes i que són conformes a la pràctica habitual de la Batllia d'Instrucció de conformitat amb les normes de repartiment i de competència quan dins d'una instrucció apareix la *noticia criminis* de fets diferents als propis de la investigació.

El Ministeri Fiscal destaca que les resolucions impugnades s'han de posar en relació amb l'objecte del procés i en particular amb l'acte de processament dels recurrents, cosa que desvirtua la vulneració dels drets a obtenir una resolució fonamentada en Dret, a la defensa i al procés degut, ja que els recurrents han obtingut una resposta clara, concreta, lògica i fonamentada en Dret des d'una perspectiva constitucional.

Pel que fa a la vulneració del dret a un tribunal imparcial, el Ministeri Fiscal destaca que la denúncia formulada pel Sr. Higiní Cierco Noguer és objecte d'instrucció per part d'un batlle competent i predeterminat en les seves funcions per la Llei processal. Afegeix que els recurrents confonen la

possibilitat de presentar greuges o peticions davant les resolucions que s'adopten amb el dret a obtenir una resposta satisfactòria de les mateixes.

Per tot això, demana al Tribunal Constitucional que declari la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'empara ja sigui de conformitat amb les disposicions de l'article 94 de la Llei qualificada del Tribunal, ja sigui per la manca manifesta de contingut constitucional de les seves pretensions, d'acord amb l'article 37.2 de la mateixa Llei qualificada.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. Aquest recurs d'empara presentat per diversos recurrents al·lega exclusivament la vulneració d'alguns drets reconeguts a l'article 10 de la Constitució, els drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a un procés degut (article 10.1) i a la defensa (article 10.2).

Tot i que aquests drets estan esmentats en la mateixa disposició constitucional (l'article 10) no tenen tots la mateixa naturalesa i, per aquest motiu, el cànon de constitucionalitat establert per aquest Tribunal no és idèntic. En el marc de l'al·legació de la vulneració del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, la funció d'aquest Tribunal està particularment limitada. Efectivament, en aquest cas, el recurs d'empara *"no té per objectiu permetre al Tribunal Constitucional substituir la seva apreciació dels fets o/i la seva qualificació jurídica a aquelles efectuades pels tribunals ordinaris. No és una via de revisió de la interpretació i de l'aplicació de la llei pels tribunals ordinaris. És un recurs de constitucionalitat, és a dir, que té per objecte controlar que el raonament jurídic que ha dut a la decisió judicial no sigui arbitrari i s'inscriui en la lògica i la coherència dels drets reconeguts per la Constitució. És per això que els arguments presentats davant el Tribunal Constitucional, fonamentant-se en la jurisprudència d'aquest Tribunal, han de fer valer únicament els drets constitucionals que haurien estat vulnerats per una decisió judicial"* (veg. la sentència del 20 de desembre del 2016, recaiguda en la causa 2016-22-RE; així com l'aute de la mateixa data, recaigut en la causa 2016-30-RE).

Per contra, pel que fa als drets de naturalesa substancial –els drets a un procés degut (article 10.1) i el dret a la defensa (article 10.2)– la funció del Tribunal té per objecte verificar que el recurrent en empara no s'hagi trobat en una situació *"d'indefensió material"* (veg. les sentències del 13 de juny del 2014, recaiguda en la causa 2014-8-RE, del 14 de juliol del 2014, recaiguda en la causa 2014-9-RE, i del 7 de setembre del 2016, recaiguda en la causa 2016-13-RE).

3.2. Pel que fa a la primera al·legació relativa a una manca de fonamentació jurídica de la decisió de la Batllia, si bé és cert que l'aute de desglossament del 22 d'agost del 2016 es va fonamentar exclusivament en els articles 40 i 44 de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal per tal de justificar aquest desglossament, no és menys cert que l'aute del 3 d'octubre del 2016 va justificar a bastament i precisament la separació de les causes, és a dir, la causa instruïda per la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia relativa a un pretès sistema de blanqueig de diners en el marc de la BPA i la causa que deriva de la declaració del Sr. Higinio Cierco Noguer que s'emmarca en un suposat delictes de coacció. Pel fet de recordar en particular que el procediment d'instrucció estava en la seva fase final i que l'objecte de la causa esmentada estava degudament circumscrit per l'aute de processament, la batlle ha acomplert l'exigència continguda a l'article 10.1 de la Constitució, interpretat a la llum de l'article 3.2 de la Constitució relatiu al principi de legalitat.

3.3. Pel que fa a la segona i a la tercera al·legacions relatives respectivament a les vulneracions del

dret a un procés degut i del dret a la defensa, aquestes no són procedents en aquest moment. Efectivament, a banda del fet que l'argumentació que deriva d'aquesta doble al·legació de vulneració té com a punt de partida l'aute de desglossament del qual aquest Tribunal Constitucional acaba de declarar que no vulnera el dret a la jurisdicció en el seu vessant del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, també es desprèn que, en aquest estadi, no es pot establir cap vulneració substancial dels drets dels recurrents. Efectivament, el suposat delictes de coacció revelat en la declaració del Sr. Higini Cierco Noguer serà degudament examinat pel batlle designat a aquest efecte d'acord amb les normes processals establertes pel Codi de procediment penal, és a dir, per la primera frase *in fine* de l'article 44. Dit això, és en el marc d'aquest nou procediment, obert per tal d'establir la veracitat d'uns fets al·legats, que els recurrents hauran d'estar atents a la preservació dels seus drets a la defensa i a un procés degut.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2016-37-RE interposat per les representacions processals respectives dels recurrents citats en l'encapçalament.
2. Notificar aquest aute a les representacions processals respectives dels recurrents, al president de la Batllia i al Ministeri Fiscal.
3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 16 de gener del 2017.

Dominique Rousseau
Vicepresident

Juan A. Ortega Díaz-Ambrona Laurence Burgorgue-Larsen
Magistrat Magistrada